

Ilustrația copertei: Rodica Vieru
Detaliu dintr-o ilustrație a poveștii *Puterea iubirii*, de
Danion Vasile (din volumul cu același titlu aflat în
curs de apariție la Editura Offline Times).

© Pentru ediția de față, Editura Areopag

I.S.B.N. 978-606-8451-78-7

Danion Vasile

**PATERICUL
PE ÎNȚELESUL
COPIILOR**

Carte apărută cu binecuvântarea
Înalt Preasfințitului Arhiepiscop
Justinian Chira
al Episcopiei Maramureșului
și Sătmărilor

Editura Areopag
București, 2016

Nu după mulți ani, prințul a fost încoronat. A fost un împărat bun și iubit de popor, cum fusese și tatăl lui. Iar împărăteasa sa a fost o soție iubitoare și o mamă bună. Și-au crescut copiii spunându-le în fiecare seară povești. Iar povestea preferată a copiilor era povestea scrisă de tatăl lor în grădina de trandafiri. Povestea care ne arată puterea iubirii, povestea care ne arată cum iubirea face să crească în suflute trandafiri, îndepărtând scaieții. O poveste de dragoste, scrisă de un prinț care a întâlnit cea mai frumoasă prințesă din lume...

În loc de încheiere:

În prezent lucrez deja la ediția a doua a acestui volum, care va conține – în locul poveștilor anexate aici – alte câteva capitole, reunite sub titlul *Pildele părintelui Antonie*. (Părintele Antonie, personajul central al cărții de față, nu este un personaj real – am pus în gura lui cuvinte sau întâmplări pe care le-am auzit la rândul meu de la diferiți preoți și monahi sau pe care le-am adaptat pornind de la *Patericul egiptean*). Exact ca *Patericul mirenilor*, textul va fi structurat tematic. (Iată câteva teme: despre rugăciune, despre vacanțe, despre televizor și jocurile pe calculator, despre prietenie, despre familie, despre credința în Dumnezeu.) Îi rog pe cei care vor citi această carte (mai ales pe părinți, preoți, profesori) să îmi trimită sugestii legate de subiectele pe care să le abordez în capitolele respective sau sugestii legate de îmbunătățirea prezentului volum – pe adresa danionvasile@yahoo.com.

Vă mărturisesc că am așteptat câteva luni înainte de a da această carte la tipar, pentru a primi cât mai multe sugestii de îmbunătățire a textului. De acum aștept și sugestiile voastre, pentru ediția a doua...

Autorul

Cuprins:

Precuvântare.....	5
Nota autorului.....	8
Patericul pe înțelesul copiilor.....	9
a) Întâlnirea cu Patericul.....	9
b) Rugămintea copiilor.....	56
c) Alte cuvinte de folos din Pateric.....	62
Anexe:	
Doctorul doctorilor.....	99
Povestea icoanei mele.....	105
Puterea iubirii.....	109
În loc de încheiere.....	123

Au trecut mai mult de zece ani de când am scris *Patericul mirenilor. Pilde pentru secolul XXI*. Impactul pe care l-a avut volumul respectiv, încă de la prima ediție, m-a făcut să anunț public, de mai multă vreme, faptul că voi scoate și *Patericul copiilor*. Între timp, alți autori au fost mai harnici și au scos cărți cu titluri și subiecte similare. Totuși, așa cum veți putea vedea, cartea de față nu seamănă cu cărțile respective (cu care nu se află într-o relație de concurență, ci de împreună-lucrare). Pentru că eu nu am căutat doar să repovestesc pildele *Patericului egiptean* într-o formă accesibilă copiilor de astăzi, ci am căutat să îi ajut să își asume un mod de gândire care să fie pecetluit de învățăturile vechiului Pateric.

(Am marcat cu paranteze referințele pentru citatele din Pateric; am folosit ediția apărută la Episcopia Ortodoxă Română Alba Iulia în 1993. Citatele sunt evidențiate nu prin ghilimele, ci prin caractere italice, pentru că unele pasaje au fost puțin adaptate, din pricina unor arhaisme sau formulări mai dificil de înțeles de către cititorii tineri.)

Am încercat ca stilul să fie cât mai simplu și cât mai clar, fără flori și fără figuri de stil, pentru a fi într-o anumită armonie cu textul *Patericului egiptean*.

Am anexat la sfârșitul volumului trei povești, (dintre care una, *Puterea iubirii*, care să îi ajute pe copii să înțeleagă impactul pildeilor). Sper ca cititorii să înțeleagă demersul meu. Sunt povești nu doar pentru copii, ci și pentru adulți, prin care am încercat să transpun mesajul creștin pe limba poveștilor.

Danion Vasile

Danion Vasile

Patericul pe înțelesul copiilor

a) Întâlnirea cu Patericul

Cosmin, Andrei, Nectaria și Iustina au plecat în vacanță, împreună cu părinții lor. Nectaria și Iustina sunt surori. Andrei e coleg de clasă cu Nectaria. Cosmin e bun prieten cu fetele și merg la aceeași biserică. El e însoțit doar de mama lui, pentru că tatăl i-a părăsit, cu ani în urmă.

După câteva zile de drumeții pe munte, au coborât la o mănăstire. Dimineața, după slujbă, părinții au mers să stea de vorbă cu un pustnic, iar pe copii i-au lăsat în grija părintelui Antonie, cel care se ocupă de cazarea pelerinilor.

— Părinte, din ce carte s-a citit la masă? — întrebă Cosmin.

— S-au citit câteva întâmplări și cuvinte de folos din *Patericul egiptean*.

— Eu n-am înțeles mare lucru, spuse Andrei. Erau unele cuvinte vechi, și nu prea înțelegeam cine știe ce. Bine, nici n-am fost prea atent.

— *Patericul* este o carte scrisă mai ales pentru călugări. Este una dintre cele mai importante cărți ale călugărilor. Nu e o carte pentru copii, spuse părintele Antonie.

— Mie mi-a plăcut ce s-a citit, spuse Cosmin. Nu era chiar atât de greu de înțeles.

— Asta pentru că părintele care a citit a făcut o selecție a textelor, a încercat să citească lucruri pe care să le înțeleagă toată lumea, nu doar călugării.

— Unele lucruri din carte mi-au plăcut și mie. Se poate să ne mai citiți din ea? — întrebă Nectaria. Dacă ne citiți, trece timpul mai ușor, până se întorc părinții noștri.

— Nectaria nu poate fără povești, se plictisește, spuse Andrei.

— Dar cele scrise în *Pateric* nu sunt povești, continuă părintele. Ci sunt întâmplări cu sfinții care au trăit într-un deșert vestit, în Pustia Egiptului, sunt cuvinte de folos rostite de aceștia sau sunt pilde. Pildele sunt un fel de povești din care trebuie să înțelegem unele lucruri. Ele ne ajută să știm cum trebuie să trăim, ce fapte trebuie să facem și ce fapte trebuie să nu facem. În *Pateric* găsim cuvinte despre credință, despre iubirea lui Dumnezeu, despre răbdare, despre mânie, despre lăcomie, despre lene, despre rugăciune. Găsim cuvinte pentru probleme de tot felul.

— Da, părinte, vă rugăm, dacă aveți timp, aduceți *Patericul* și citiți-ne, insistă Nectaria.

— Bine, vin imediat, mă duc la chilia mea.

— Dar, eu am văzut că *Patericul* a rămas în sala de mese, zise Cosmin.

— Știu că cel din care s-a citit la masă a rămas acolo, spuse părintele, dar al meu e plin de însemnări, de notițe făcute cu creionul. Îmi e mai ușor să găsesc în el ceea ce caut.

Părintele ieși pentru puțină vreme și se întoarse ținând în mână *Patericul*.

— Citiți-ne ceva despre supărare! Se poate? Că Andrei mă supără tot timpul, și la școală, și în vacanță, spuse Nectaria.

— Chiar așa? — o întrebă părintele, zâmbind. Cred că exagerezi.

— Exagerează, normal că exagerează, se băgă în vorbă Andrei.

Părintele se așeză pe un fotoliu, iar copiii își traseră scaunele cât mai aproape de el, ca să îl audă cât mai bine.

— Începem. O să fac mici modificări în text, ca să înțelegeți mai ușor, că în unele locuri traducerea e într-un limbaj mai vechi. *Avva Agathon a zis: „Niciodată nu m-am culcat având ceva împotriva cuiva, nici nu am lăsat pe cineva să se culce, să doarmă, având ceva împotriva mea. Aceasta, cât mi-a fost cu puțință” (4-24).* Ce înțelegeți de aici?

— Eu înțeleg că nu trebuie să ne culcăm fără să mergem să ne cerem iertare de la cei pe care i-am supărat, spuse Iustina.

— Atunci, zise Andrei, înseamnă că ar trebui să stăm multe nopți nedormiți, pentru că uneori e greu să îți ceri iertare de la părinți pentru prostiile pe care le faci.

— Of, eu cred că Andrei ar prefera să rămână treaz câteva nopți, până ce va putea să îi ierte pe cei care l-au supărat. Și nu sunt puțini, că el e foarte supărăcios, spuse Nectaria.

— Nu fi răutăcioasă cu el, că așa nu o să îl ajuti cu nimic, spuse părintele.

— Asta a înțeles ea din cuvântul părintelui Agathon, o atacă Andrei.

— E exact invers față de cum a înțeles Andrei, insistă Iustina. Adică trebuie să nu te culci până nu îți ceri iertare, dar nu să amâni să îți ceri iertare și să stai toată noaptea treaz. Ci, indiferent pe cine ai

supărat, până te duci seara la culcare trebuie să ai puterea să îți ceri iertare.

— Da, spuse părintele. Seara, când spuneți „Tatăl nostru”, vă rugați ca Dumnezeu să vă ierte și pe voi pentru ce ați greșit în timpul zilei. Dar, înainte de a vă duce să vă rugați, e bine să vă cereți iertare de la cei pe care i-ați supărat. Acum nu o să vă citesc în continuare, am să vă citesc din altă parte a *Patericului*. Să știți că *Patericul egiptean* este pentru noi, călugării, un fel de manual de viață monahală. Așa că îl citim de multe ori, tocmai pentru că găsim în el sfaturi și pilde foarte importante. Dar nu toate pot fi înțelese de voi, pentru că sunteți copii. Unele nu sunt înțelese nici de către părinții voștri, pentru că nu sunt călugări. Ba câteva sunt greu de înțeles chiar de călugări. De fapt, fiecare înțelege ceea ce citește potrivit măsurii lui — unii mai mult, alții, mai puțin. Dar există în *Pateric* și câteva pilde și cuvinte de înțelepciune, numite apoftegme, care sunt ziceri ale părinților cu viață sfântă, pe care le-ați putea înțelege și voi. Uitați-vă, *Patericul* meu e plin de tot felul de semne și notițe; îl am de dinainte să vin la mănăstire. Așa că nu o să-mi fie greu să vă mai găsesc repede câteva fragmente pe înțelesul vostru.

— Citiți-ne în continuare, spuse Nectaria.

— Da, mai citiți-ne, că afară a început să plouă și poate e mai bine să îi așteptăm aici în cameră pe părinții noștri, zise Nectaria.

— O să vă spun acum ceva și mai clar, legat de puterea iertării, spuse părintele. *Un frate din Libia a venit la avva Siluan, în Muntele Panefo, și i-a zis: „Părinte, am un dușman care mi-a făcut multe rele, că și țarina mea, când eram în lume, mi-a răpit-o și de multe ori m-a dușmănit. Iar acum a pornit și oameni răi să mă omoare, și aș*

vrea să-l dau în judecată”. Bătrânul i-a zis: „Fă cum vrei, dar să faci cu pace în suflet!”. Fratele a spus: „Cu adevărat, părinte, dacă va fi pedepsit, o să îi fie de folos sufletului lui”. Bătrânul i-a răspuns: „Cum socotești că e bine, fiule, așa să faci!”. Și a răspuns fratele: „Scoală-te, părinte, să facem rugăciune și voi merge la dregător!”. Deci, sculându-se și rugându-se amândoi, când a venit momentul să zică: „Și ne iartă nouă greșalele noastre, precum și noi iertăm greșităților noastre”, a zis bătrânul: „Și nu ne ierta nouă greșalele noastre, căci nici noi nu iertăm greșităților noștri!”. Apoi fratele i-a zis bătrânului: „Nu așa, părinte!”. Iar bătrânul a zis: „Ba așa, fiule! Căci, cu adevărat, dacă vei voi să mergi la dregător să-ți faci ție dreptate, Siluan altă rugăciune nu-ți va face ție”. Și, punând fratele metanie, l-a iertat pe vrăjmașul său (4-378).

— Atunci, întrebă Andrei, dacă sunt supărat pe un coleg trei zile, ce să fac, să nu spun Tatăl nostru trei zile?

— Răspunde singur!, îi spuse părintele. Așa crezi că e bine?

Andrei lăsă ochii în jos, neștiind ce să zică.

— Cred că... nu trebuie să stăm fără rugăciune câteva zile, ci trebuie să încercăm să îl iertăm pe omul care ne-a supărat, înainte de rugăciune, și apoi să începem să ne rugăm.

— O să vă ajute mai ales dacă, la începutul rugăciunii, o să vă rugați tocmai pentru el, spuse părintele. O să vă spun o întâmplare legată de asta. Doi frați se certau foarte des. Odată, la aniversarea unuia dintre ei, pentru că tatăl voia să facă poze, fratele mai mare a adus tortul. Dar, din cauza grabei, s-a împiedicat și a căzut, răsturnând tortul pe jos. Nu erau mulți

invitați, dar sărbătoritul s-a supărat foarte tare. Greu s-a oprit din plâns. După ce au plecat musafirii, i-a spus tatălui său: „Pentru asta nu o să îl iert niciodată pe fratele meu, auzi? Niciodată. Până acum l-am tot iertat, nu cum zice la biserică, de șaptezeci de ori câte șapte, de patru sute nouăzeci de ori, l-am iertat de mii de ori. Gata, iertarea mi s-a terminat, simt că nu mai am deloc putere să îl iert.” Tatăl era trist și el, îi părea foarte rău că seara nu fusese mai frumoasă. Așa că nu i-a spus nimic sărbătoritului, ci doar l-a întrebat. „Bine, supăratule, dar măcar la rugăciunea de seară vii?” „Vin, ce să fac, vin. Că nu pe Dumnezeu m-am supărat, ce vină are Dumnezeu că fratele meu e atât de rău?” „Dar, nu ai dreptate, acum chiar nu a vrut să te supere. A greșit, tu nu greșești niciodată?” „Greșesc, nu greșesc, nu contează. Dar nu îl mai iert. M-am hotărât.”

După ce au început rugăciunea de seară, când au ajuns la „Tatăl nostru”, tatăl a spus: „Acum nu ne mai rugăm toți trei, nu ne mai rugăm împreună, mă rog doar eu, și voi sunteți atenți.” Când a ajuns la „și ne iartă nouă greșelile noastre”, a spus: „Și nu ne ierta nouă greșelile noastre, câtă vreme nici noi nu vrem să iertăm greșiților noștri...” Dar, nu a apucat să termine ce voia să zică, că sărbătoritul l-a întrerupt: „Cum adică să nu ne ierte? De ce să nu ne ierte? Ba să ne ierte.” „Pentru ca Dumnezeu să ne ierte, trebuie mai întâi să îi iertăm noi pe cei care au greșit față de noi. Dacă noi nu iertăm, nici Dumnezeu nu ne iartă pe noi. Altfel, degeaba spunem «Tatăl nostru...»”

„Te rog încă o dată să mă ierți că am scăpat tortul, îmi pare tare rău, crede-mă”, i-a repetat fratele mai mare. Sărbătoritul l-a luat în brațe și i-a spus: „Te iert, iartă-mă și tu că m-am supărat atât de tare. Altă dată nu o să mă mai port așa.” Apoi, întorcân-

du-se către tatăl său, l-a întrebat: „Mă ierți și tu?” „Te iert, ce să fac, doar ești copilul meu. Să știi că mai important decât să mâncăm o felie bună de tort este să înțelegem puterea iertării. Și, dacă tot am ratat tortul, măcar să nu ratăm și iertarea.” Tocmai atunci a intrat pe ușă și mama. Soțul ei o sunase și îi spusese despre întâmplarea cu tortul. Mama își luă în brațe sărbătoritul, apoi spuse: „Gata, supărarea a trecut. Bine că am mai găsit deschis la cofetărie...” Sărbătoritul se uita victorios. Mama venise cu un alt tort...

— Ei, da, când se termină cu tort, e mai ușor să ierți, spuse Andrei. Dar tatăl acela citise *Patericul* sau i-a venit aceeași idee?

— Îl citise, dar a și știut să se folosească de cele citite. Pentru că mulți citesc cărți de folos, cum e *Patericul*, dar puțini au priceperea să aplice în viața lor ceea ce au citit.

— Și, oricum, mai întâi a fost iertarea, apoi a venit tortul, spuse Nectaria.

— Da, dar mama oricum apucase să cumpere tortul, și mâncau tort oricum, și dacă nu făceau pace, nu se dădu Andrei bătut.

— Andrei, într-o zi mergi cu părinții tăi la o înghețată. Totul e bine, frumos. A doua zi, mergi la înghețată, dar părinții te ceartă tot drumul. Mai e înghețata la fel de bună? — întrebă Iustina.

— Nu, evident că nu, veni răspunsul.

— Vezi, de asta e bine că mai întâi l-a iertat pe fratele lui, că altfel nu se putea bucura de tort așa cum trebuie, spuse părintele Antonie. Uite, am găsit un alt cuvânt, mai scurt. *A întrebat un bătrân dacă se folosesc cei ce cer rugăciunile părinților, dar ei se lenevesc. Și i-a răspuns: „Mult poate rugăciunea dreptului, precum este scris; însă rugăciunea care se face, adică cea care este ajutată*